

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

הבעיות בחוק למניעת הטרדה מינית

אחת ממטרותיו המרכזיות של החוק למניעת הטרדה מינית, היא להסדיר את מערכות היחסים בין נשים לגברים במקומות תעסוקה, ובפרט אלו שבין עובדים למעבידים. על פניו, החוק נותן מענה ברור ומאפשר לנהל את יחסי העבודה באופן תקין ובטוח, אך בפועל מתעוררות לא מעט בעיות והסתייגויות ממנו. עו"ד אסף דוק מסביר.

מהות החוק למניעת הטרדה מינית

בשנת 1998 חוקקה כנסת ישראל את החוק למניעת הטרדה מינית, העוסק במעשים שייחשבו בגדר עבירה פלילית ומערבים מצבי תלות מסוימים, לרבות בין אנשים במקומות עבודה. באופן כללי, החוק קובע כי הטרדה מינית מתקיימת כאשר ניתנות הצעות חוזרות ונשנות בעלות אופי מיני, או אמירות ומעשים המתמקדים במיניותו של אדם, המראה מצידו כי הוא לא מעוניין בכך. יתר על כן, במידה שהמעשים מבוצעים מול עובד מסוים במקום העבודה, מספיק אירוע אחד על מנת שייחשב הדבר לעבירה פלילית. העונש המרבי שנקבע עומד על שנתיים מאסר, וכמו כן ניתן לתבוע פיצויים עד 120 אלף שקלים מהמטריד, מבלי להוכיח נזקים.

מה טוב בחוק?

אין ספק שמאחורי החוק למניעת הטרדה מינית עומדת כוונה טובה, ובכל הקשור למקומות עבודה הכוונה היא להפוך אותם לבטוחים ומוגנים. הנתונים מורים כי לאורך השנים היו הנפגעות בעיקר נשים וכעת החוק נותן בידן הגנה וכוח להגן על פרטיותן וחירותן במקום העבודה. אכן, אין הצדקה לכך שאישה תסבול מהצקות בעלות גוון מיני או אחר במהלך יום העבודה, ובוודאי כאשר הן מגיעות מצד מנהל האחראי עליה ושהיא תלויה בו לצורך פרנסתה וקידומה המקצועי. יחד עם זאת, החוק אינו חף מבעיות וכבר הועלו כנגדו מספר רב של הסתייגויות, כפי שנראה להלן.

בעיות שיוצר החוק למניעת הטרדה מינית

התלונה הראשונה לגבי החוק עוסקת בעובדה שהגדרותיו גורפות מאוד. לדוגמה, בתור הטרדה מינית עשויים להיחשב גהירה, ליטוף, אמירה, מבטים, בדיחה והתכתבויות - בעלי גוון מיני כמובן. מעשים אלו בוודאי עלולים לגרום אי נוחות רבה, אך אולי הצד המטריד כלל לא התכוון ליצור אי נוחות ואולי לא עשה זאת מתוך כוונה מינית מפורשת. במילים פשוטות, מספיק שהעובדת פירשה התנהלות שכזו כמינית וכבר נוצרת בעיה גדולה מאוד עבור המנהל. כאמור, יסוד נוסף להתקיימות העבירה הוא שהעובדת מראה כי היא אינה מעוניינת בהצעות או במעשים. ואולם, הבעיה זו אינה חייבת להיות מילולית ומפורשת, אלא יכולה גם להיות סיבוב הראש, שתיקה או התעלמות, שאותן הצד "המטריד" אינו מפרש דווקא כדחייה. מובן מאיליו כי מדובר בתחום אפור שמערב היבטים רגישים משני הצדדים, ולא תמיד ניתן לדעת בוודאות אם העובדת אינה מעוניינת. כפי שראינו, החוק למניעת הטרדה מינית הופך את האפור לשחור ולבן, שכן מספיקה הטרדה אחת בלבד ולכן ניתן לומר שאסור לקיים כל יחס רומנטי במקום תעסוקה. שוב, מדובר בכוונה טובה להסדרה ברורה של יחסי עבודה תקינים, אך כפי שנראה גם כאן קיימות בעיות.

השפעה על מקום העבודה

מטבע הדברים, כאשר גברים ונשים עובדים ביחד לאורך שעות רבות, עשויים גם להיווצר יחסים אינטימיים ורגשות חיבה, שלא תמיד מתעוררים בדיוק באותה המידה בשני הצדדים (בהקשר זה ראו [מדריך המסביר על הטרדה מינית במקום העבודה](#)). ואולם, החוק הגורף יוצר באופן חד וחלק מחסום על מצבים טבעיים אלו, דבר המוביל לא פעם למועקה וחשש. במילים פשוטות, על פי החוק

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

אסור בשום אופן שיווצרו יחסים רומנטיים בין עובדת למנהל, אך מה קורה אם מישהי מתאהבת בבוס שלה או להיפך? ובכן, על פי החוק אסור לממש את הרגשות. המשמעות היא שאם אישה מגלה את צפונות ליבה בפני המנהל, עלול הדבר לגרום לפגיעה מהותית בעבודתה שכן מעתה הוא יתרחק ממנה מפאת החשש כי יואשם בעבירה פלילית. מהצד השני, למנהל אסור אפילו לרמוז על רגשות שהתעוררו בו. אגב, יש הגורסים כי זוהי אחת הסיבות להעדפת גברים על פני נשים בקבלה למקומות עבודה, שכן אם ישנם שני מועמדים ראויים ההעדפה תהיה למי שלא ייווצרו מולו סיכונים פליליים.

בעיות נוספות

הפרדוקס המרכזי הוא שהחוק למניעת הטרדה מינית נותן לכאורה כוח גדול בידי העובדות, אך מצד שני נכנס למרחבים הפרטיים ביותר בחייהן ומורה להן כיצד אסור ומותר להתנהג. יתר על כן, לא נדירים המקרים שבהם עובדת המעוניינת להתנקם במנהל מעלילה כי נגע בה, ליטף אותה או הציע איזו הצעה. מכאן קצרה הדרך לחקירה במשטרה, רישום פלילי, משפטי שדה בתקשורת ודיונים משפטיים, ולפעמים אפילו לאיבוד מקום העבודה ומקור הפרנסה. אמנם, תלונת שווא במשטרה מהווה אף היא עבירה בפני עצמה, אך הנתונים מורים כי רק במקרים נדירים ביותר יופעלו סנקציות כנגד המעלילה. על כל פנים, עד שיתבהרו הדברים כבר דבק במנהל כתם שפוגם באורח חמור בחייו המשפחתיים, התעסוקתיים והחברתיים, שמאוד קשה לתקנו. כאמור, פגיעה זו עלולה להתרחש בעת תלונת שווא על הטרדה מינית, אך גם במקרים של הצעות רומנטיות טבעיות לחלוטין או של פרשנות שונה של מעשים מצידה של המוטרדת.